

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

Cap. decimum tertium. De unitate Ecclesiae & Adversariorum discordia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

DE VNITATE ECCLESIAE ET
Aduersariorum discordia.

CAPVT XIII.

ARGVMENTVM.

- I. *Vnitas, infallibilis est Veritatis nota.*
- II. *Discordia Lutheranorum magnum ipsorum doctrinae prauidicium affert.*
- III. *Vnitas Ecclesia est eius conseruatio.*
- IV. *Quomodo Lutherani & Sacramentarij sese mutuo conficiant.*
- V. *Inter Aduersarios discordes nulla est concordia nisi in oppugnanda Ecclesia vnitate.*
- VI. *Comparatio quadam, illi qua Aretius Clericos porcis comparat, opposita, & A catholicis aptissime applicata.*

I. QVEMADMODVM Vnitas & concordia secundum Gregorium Nazianzenum, Veritatis, et pote in diuisa eius comes; sic diuersitas ac discordia est mendacij nota infallibilis. Mendacij natura est, eite Laetantio, (a) *ut in nullo sibi constet, nihil certum habeat; veritas e contra semper est vniformis.* Eadem iustar palmae, quanto magis premitur, tanto magis contra malignitatem obicitur. Veritas Dei est filia & caelorum ciuis; at mendacium diaboli & inferni illa quidem in Catholica semper reperitur Ecclesia, laeto & sereno vultu caelum suspiciens, & vnam vocem ac linguam habens. Et *veritas euidens est veritatis in doctrina signum, ut Athanasius ait, (b) si omnes idem sentiant, credant & loquantur.* Mendacium vero triste ac morosum, depressis in terram oculis, luto affixum haeret, centum linguas ac centum voces habet, Hydra multorum capitum, Chimera diuersarum naturarum, vtriusque sexus Hyæna, inferni denique ostiaria, non triceps vt Cerberus, sed innumeris capitibus, nec minus vario ac dissono latratu terribilis. Veritas pacem, mendacium bellum perpetuum in se habet & adfert. Illa in Ecclesia Catholica domicilium sibi elegit; hocius Nouorum Euangelicorum fornicibus & synagogis stabulatur, quibus nulla est concordia, nisi ad male faciendum aut male dicendum. *Non est pax impijs, inquit Esaias vates, (c) Dia-*

bolus, vt ipse Lutherus facetur, pater est dissensionis; Deus vero est Deus vnionis & concordia. (d) in eodem fine suos conseruans. Ac velut fluctus mutuo sese excipiunt ac frangunt; ita haereses inuicem se perimunt, vt Hilarius inquit. (e) Neque vnquam vlla fuit secta quæ non eam a qua originem ipsa suam habuerat, condemnarit.

II. Videamus quomodo Lutheranorum cohortes, postquam à Catholica discesserunt signis Ecclesiae, mutuo inlanienis, diffamatioibus & iniurijs in se grassatae sint. Vt enim recens conglutinata facile statim dissoluuntur, at difficillime quæ multis iam annis velut callum & duritiem obduxerunt sic vincula illa, si quæ inter Nouos illos Christianos, facile rumpuntur, certo Dei consilio & permisso, vt sic diuisi, propositum sibi finem de extirpanda penitus Ecclesia non assequantur, (f) non magis quam audaces illi incredibilis operis inceptores, qui montes montibus imponere conati sunt, vt immensæ altitudinis turrim exædificarent. *Qua mala, qua miseria, quam horribilia scandala, inquitur, Tigurini, (g) ex miserabili illa Ecclesiarum, qua relictis superstitionibus Papiisticis, puram Euangelij doctrinam amplexa fuerant, existerunt!* Et Bodinus tum Caluinita ait, (h) *si Germani in religionis mutatione constantiam aliquam praestitissent, multo maiorem hominum ad ipsos futurum fuisse concursum. Neque enim Hussitas aut Martinistas tantum, sed mox Anabaptistas, Leideneses, Zuinglianos, Carolstadanos, Osiandristas, Vestphalistas, Davidistas, VValdenses, interimistas, & alias sectas innumerabiles erupisse constat.* Sed pauca hæ sunt. Lector; tu si paululum patienter exspectaueris, sub finis libri multo plures, in conspectum à nobis productas videbis. Ipse quidem Lutherus sectæ suæ interitum ab hac causa fore hariolatur; (i) *non ignarus nullare facilius haereticos quam suis ipsorum dissensionibus victos fuisse: nec Deum alijs contra eos armis vti, quam spiritu dissensionis, vti contra Babylonicæ olim turris machinatores. Hoc modo Arrianos, Donatistas, Pelagianos fuisse destructos; immo ipsos Iudaos non nisi sua ipsorum discordia perijisse. Vt recte Sanctus Hilarius gloriatur, (k) haeticorum dissidia,*

X 2 *pacem*

a Lib. 9. cap. 3. 3. E. dr. 4. b In Apologia
c Lib. 2. cont. Zuing. & Oecolamp. d S. Cyprianus de simplicitate e Lib. 7. de Trinit. f Hier. in 8. Ezech. g In Praef. Apol. ad resor. Eccl. Germ. h Meth. cap. 2. i
k Lib. 7. De

Trinit.

pacem esse Ecclesie. Hæc ipse Lutherus, tam multiplices sectæ suæ diuisiones seu factiones ante mortem suam videns. quamuis ipse Lutherus in quo alios castigat, multo magis sit reprehendus vti ostendit Cochlaus & Conradus de Cornu. (a) Et Lauaterus (b) valde illud deplorat, quod multi Papistæ, Euangelium iam amplexi, tot tantisque animaduersis disidijs & dissensionibus, ad priores suas superstitiones redierint; alij vero adiungere prius ipsis noluerint, quam disidia illa viderent sublata. Initio quidem Zuingliani, veritatis auctoritate Lutheri plerique abriperentur, de Conciliationis modis deliberarunt, ac præcipue in Conuentu Bernensi Anno M D XXXV. vbi Tigurinorum nomine adfuerunt Leo Iudæ, Conradus Pelliæanus, & Theodorus Bibliander, Basileensium vero Osualdus Myconius & Simon Gryæus. Sed æque parum inter hos, quam inter ipsos & Lutherum concordia iniri potuit: tumque illis accidit quod furibus, vt Hilarius scribit, accidere saepe solet, vt nimirum seipsi mutuis accusationibus prodant. Idem de illis hæreticis dici potest qui Poloniam & vicinas regiones teterimis opinionibus infecerunt Farnouius enim Artianus Samofarenianos Lituaniæ appellat Antichristos & Mahumetis faellites. Ebionistæ qui sunt in Lithuania, quorum antesignanus Budæus est, Artianos Lubliuenses vnâ cum Checoviciorum apostolo, Inferno addicunt (c)

III. Hæc sectariorum discordia mirum est quantum opere Ecclesie concordiam & vnionem stabilizat: qua Ecclesia seipsam in seipsa continet ac constringit, non aliter quam vniversi huius amicitia & concordia iusta contrariorum inter se Elementorum attemperacione conseruatur. Hac vnione & fidei ac doctrinæ conformitate Ecclesie structura ad hunc vsque diem integra stetit, & inuiolata Hoc regius Propheta Dauid significare voluit, dicens: Custodies eam à contradictione lingua. (d) Ad quem locum Augustinus monet, hanc lingua vnitatem in sola reperiri Catholica Ecclesia, in qua sub diuersis carnis linguis vnâ tantum sit lingua fidei & cordis. Et hæc ob causam in Christianis Ecclesijs populus vnus tantum & quidem maioris campanæ sonitu ad audiendum Dei verbum & Christianæ fidei descendæ mysteria conuocatur, quamuis alias saepe alijs temporibus, quando alia sacra sunt ministeria, seu mane seu vespere plures simul pulsantur.

Bides Catholicæ Ecclesie vniformis est; at hæ-

reticorum synagoga sedes est diuisionis. Eadem fides in Iapone est, eadem doctrina, quæ Romæ: Nemini ab eo quod Catholica Ecclesia statuerit, prouocare fas est. Frustra vero aduersarij diuersas Thomistarum, Scotistarum & aliorum factiones scholasticas nobis obijciunt: siquidem scholasticorum eiusmodi concertationes de ijs tantum rebus sunt de quibus ab Ecclesia nihil certi decretum est; qui tamen omnes arma ad Ecclesie pedes deponere, & eius arbitrio in omnibus stare parati sunt. In his non de articulis fidei disceptatur, vt inter Lutheranos, Carolstadianos, & Zuinglij discipulos; sed ingenia tantum varijs quæstionibus ad decreta fidei certa iam & promulgata, per disputationes suas nihil dirimentes exercentur atque auuntur. Catholici omnes fratres se post eas mutuo agnoscunt, eis dē vtuntur Sacramentis, vnâ diuinis rebus & sacris intersunt, vnus Ecclesie membra se ferunt, & sub vno capite nimirum Pontifice Romano, omnes militant. At vos Zuingliani in Saxoniam ite, vos Lutherani Tigurum concedite; videbitis, credo, quæ inter vos sit fraternitas, & sancta illius vnionis quæ inter vos, scilicet, est, fructus re ipsa percipietis. Annon illis ipsis in locis vbi vel rebellionis vel fortunæ vos societas coniunxit, vt Antuerpiæ superioribus annis, templum tamen vestra & sacra diuina vidimus: adeo vt alij aliorum templa vix sine horrore aspicere possint, vt Stapletonus testatur (e) & ipse Flaccius Illyricus in Confessione Antuerpiensi, atque optime notant omnes quæ eas regiones perlustrarunt.

Quidam nostri sæculi scriptor (f) ad Catholicorum ostendendas dissensiones inter alia ait, *Papistas inter se controuertere vtrum monachus cum cucullo sepeliri debeat: vtrum Franciscanis liceat pecuniam tractare: vtrum Diaconus presente Episcopo alta voce Epistolam legere debeat: quin etiam de locorum ac sedis prerogatiua inter se contendere.* Ex quo facete infert, inter Papistas graues esse de religione controuersias. Et Schmidelinus scribit, inter Papistas monachos alios album, alios nigrum ferre habitum; alios carnibus, alios piscibus vesci; alios pecuniam tractare, alios ab ea penitus

a Cochlaus in Septicipite Luthero Conradus in Luthero constants item Euangelischer wetterhan. b in Historia. c Vide VVilkouiana Conuersionis causas d Psal. 30. e Lib de Calu. cap. 13. f Domi. Michalo. in. rest. ad Ministrumach.

eus abstinere. Ecce, ait, quomodo Papista consentiant! Sed ô ineptissimum hominem! An hoc est de Baptismo, de Sacramentis, de Iustificacione, de Libero arbitrio, de Eucharistia, &c. & quidem iniuriosis verbis digladiari, ut vos hæretici facitis? pudeat obsecro vos huiusmodi effugiorum.

IV. Audiamus saltem quid Tresviri illi Evangelici de quibus in præcedentibus loquuti sumus de se inuicem sentiant & loquantur, & tum Quanti illius Evangelij charitas facile elucebit. Deam immortalem! quibus non conuicijs in sola quatuor illorum verborum Christi explicatione se mutuo conscindunt? Alias enim ipsorum concertationes recensere, in finitum sit, Lutherus inquit? (a) infelicem & pessimum Zuinglium constituisse noua sua interpretatione Christianam Republicam pessumdare: monetque omnes, ut Sacramentarios, veluti diabolos sub humana specie fugiant. Idem Carolstadtum furiosum & insanum appellat: Omnes vero Sacramentarios ipso diabolo peiores esse dicit. Contra Zuinglium (b) Lutherum suum Prophetam vocat, furiam, sue foediorum, pessimum hæreticum, impostorem, Marcione peiorem. De eodem Zuinglio Brentij iudicium audiantus. Ait, Zuinglij Maximas sue regulas, diaboli esse regulas: qua si locum habeant, breui non Nestorianum hæresim, sed Iudaismum quoque ac tandem Mahumetismum introductum iri. Contra Campanium Zuinglium defendens, Quam certum est, inquit, Deum esse Deum, tam certum est Lutherum doctorem esse à diabolo obiectum. Schutzius Lutheranus, Sacramentarios ait corporum atque animarum esse homicidas: patris ocores ac perturbatores. Sed pulcre in primis Germaniæ Propheta. Regij illius Prophetæ eantum suis affectibus accommodat, dum ad Iacobum Brentij Doctorem ita scribit. Senex, decrepitu, piger, fractus, ac semimortuus quietem meam expecto. Intelligo enim ex litteris tuis Heluetios me detestari atque execrari. Certe id mihi perplacet. Vistu scire, in quo iam ego hominum miserrimus, beatam me putem? Beatus vir qui non abiit in consilio Sacramentariorum, & in via Zuinglianorum non stetit, & in cathedra Tigurina non sedit. Habes mei animi sensum. Ora Deum pro me, ut ego pro te. Et si prior abiero, quod opto, traham te post me; si tu prior abieris, trahes me post te (c) Sexcenta alia tibi mihi occurrunt in iisdem officinis causa: elogia, dum alter alterum hæreticum, Antichritum, diabolum, archidiabolum appellat. Sed si quis plura hanc in sententiam scripta legere cupit, libellum videat à nostri temporis scriptore confectum, in quo ille multis argumen-

tis probat, doctrina nouorum istorum Evangelistarum è diaboli schola profectam esse: idque ipsorum confessione confirmat. Quid ergo de Geneuensibus Ministris dicemus? qui in Apologia sua asserebant non dubitauit. Eos qui Lutherani & Zuingliani appellantur, vere Christianos esse & fratres. Nullam nisi de vna, & quidem non magni momenti re inter eos esse contentionem. Ex quo intelligi potest quanti grauissimam illam de Cœna Domini controuersiam faciant. Sic Calvinus (e) venerabilis Geneuensium Apostolus suis persuadere conatur, sanctos illos Tresviro, (quamuis alterum ab altero hæreticum appellari non ignoret) in propagando Christi regno sancta quadam coniuratione conspirasse. Quamdiu inquit, hic Lutherus, illic Oecolampadius, ab alia parte Zuinglius in restituendo Christi regno laborabant, consensus eorum fuit admirabilis. Vno ore omnes verum Dei cultum docebant. Idem dicit auctor Historiæ Ecclesiasticæ. (f) Et in libro Harmoniæ impudentissime scribitur, Tigurinam Confessionem Anno MDXXXVI. editam, à Bucero in conuentu Smalcaldico Anno MDXXXVII. fuisse exhibitam & à Principibus ac Theologis presentibus, atque etiam ipso Lutero approbatam (g) Apage cum his mendacijs ad extremos Garamantas, ubi periculum non est ne nostri homines ea expiscentur. Quid verò frustra vestri tam discordi doctrinæ concordiam laruam inducitis? Quasi ignota nobis sit Lutheri sententia, (h) præsentem Zuinglio, maledictam eiusmodi concordiam esse pronuntians: itemque eiusdem paulo ante mortem protestatio: Nihil sibi cum Sacramentarijs in æternum fore. Annon Conradus Schlusfeldburgius Superintendens Lutheranus tot esse Sacramentarij hæreses testatur quot sint articuli Fidei? concludens, inter utrosque τὸ αὐτὸν esse ἄσπαστον. Et Gallus Superintendens Ratisponensis, qui Lutheri tempore vixit, non de leui aliqua re, sed de præcipuis Fidei articulis controuersiam esse dicit, nec eius componenda spem ullam esse. En tibi Nouorum Evangelistarum harmoniam & consensum. Sed quos magis idoneos

X 3

Euan-

2 Lib. de Cœna. Christ. Lib. cons. Sacra. ad Alb. Pruss. Ducem Tom. 4. b Tom. 2. Epist. ad Esling. in Recog. proph. & Apost. in fine c In serpent. antiq. cap. 33. Quinque lapides Puteani Basile. Vid. lib. de Ministris mach. Calu. reff. ad Pigh. de lib. arb. lib. 1. & lib. de Scand. pag. 134. c Gaspar Hedio V. de supra cap. 11. hoc libro Buceri acta; g Vid. Selnecker. in Psal. 152. Tom. 1. Vloberg. in Via Lutheri Melancthon. &c.

Euangelicæ concordie testes queamus producere quam ipsos Germaniæ Typographos, quorum præia sub libellis polemicis, acerbissimorum conuictorum plenis genere nunquam cessant: vt è Francofurtensium Nundinarum Catalogis videre est. Obiervant nonnulli inter proximos aliquot annos ex ipsorum officinis plura scripta Euangelicorum contra Euangelicos (tales enim haberi omnes volunt) quam contra Catholicos prodijisse (a) Cui enim ignota sunt Lutheri & Zuinglij discipulorum, Caluini & Westphali, Beza & Helshusij, Brentij & Bullingeri, Flaccianorum & Melancthonianorum, Heidelbergensium & Tubingenium certamina? Sed de hoc Lutheranorum & Caluinistarum dissidio infra vbi de Franciæ schismate agetur, opportunior erit dicendi locus.

V. Nullum est aduersarijs nostris nec magis commune nec magis noxium bellum quam quod ipsi inter se gerunt. In omnibus ipsorum conuentibus Eridis illud pomum iactum videmus. Quæ admodum enim venenū aliud venenum ferre non potest, sed vnum alterum pellit: sic *hæresis nullibi quam in propria sua domo minus quietus habet.* Ac veluti vectores ad diuersa loca tendentes, & diuersas ob causas & negotia eandem nauim ingressi, nunquam idem spectant, aut societatem inter se contrahunt; at ventis increbrescentibus, & mari fluctibus tumente, omnes ad commune periculum propulsandum, consociatis animis & viribus occurrunt: Sic ij qui relicta S. Petri nauicula diuersarū hæreseon se fluctibus commiserunt, nullam inter se societatem aut amicitiam colunt, nisi quando ab excommunicationibus aut censuris Ecclesiasticis commune sibi periculum imminere animaduertunt. Tunc enim discordes in concordiam coeunt, vt licet distincti opinionibus, coniunctis tamen viribus, Ecclesiæ vnioni tanto melius possint resistere: tunc castra coniungunt, tunc eadem symbola accipiunt, & subijsdem signis in aciem prodeunt, nulla in re concordēs, nisi in edendo, bibendo, crescendo & genus humanum multiplicando, Papæ denique bellum faciendo.

VI. Quemadmodum sues, (fœdum & morosum animal) nullum inter se societatem colunt, sed petulci rostris & morsibus se mutuo impetunt; nihilominus tamen quamprimum grunnientem aliquam audiunt, turmatim surrectis pilis, laboranti auxilio accurrunt: sic qui ab Ecclesia desierunt, quamuis non minus se inuicem quam ipsam Ecclesiam capitali odio persequantur, quamprimum tamen vel Ecclesiæ arma contra se, vnus criminis

reos, expedita, aut occasione afflictiendi Ecclesiæ vahū seu Pontificē oppugnandi vident, positus in specie inimicitijs, auxilia coniungunt, & mire conspirant. Hic inhiis mentem venit quod Plinius scribit. Quamuis inter Coruum & vulpem nulla sit amicitia vel familiaritas, quoties tamen ille vulpem vider ab accipitre impeti, statim aduolat, & pedibus, rostro & alis insidentem hostem percutit, donec prædam dimittat: sic quoque Corui illi & Vulpes (hæreticos intelligo) quamuis parum inter se conueniant, contra Ecclesiam tamen arctissima faciunt fœdera: quæ deinde d' scusso periculo, mox soluant. Sic Aristides & Themistocles ad bellum contra hostem proficiscentes, inimicitias deponere, sed ex eodem reuerſi, rursus sumere solebant. Ac veluti, vt est apud Plinium, in Nili ostio ingens agger ex hirundinum nidis inter se mira arte constructis conspicitur, res quidē per se fragilis, structura tamen & coagmentatione tam firma vt Nili inundationem facile sustineat; sic hominum istorum illuminatorum cohortes, per se infirmæ, vbi mutuis fedibus in vnum coierunt, vim omnem eludere conantur. Hanc ad rē Brissonius apposite, *Mibi*, inquit, *iniuria & conuicia non placent. Venenum non habeo. Et quamuis è continua librorum ab Ecclesia aduersarijs scriptorum lectione fellis aliquid fortasse hauserim, conuicijs tamen non certabo.* (b) Sic nec ego. Quia tamē Euangelistæ illi nos porcorum gregi comparant (id facit Aretius Bernensis Ecclesiæ minister) nemo, spero, mihi vitio verret, quod eadem, melioris tamen notæ, moneta, hoc eis debitum persoluerim. Sed iam velites lustremus, qui leuibis armis suis procurfantes, dum Lutheranorum, Sacramentatorum & Confessionistarum acies in prociuctu stat, Ecclesiam lacellant.

DE INFINITA HÆRESEON INFELICIS HUIUS NOSTRISÆCULI MULTITUDINE.

CAPVT XIV.

ARGVMENTVM.

I. *Hæresis vna aliam atque aliam parit.*

II. *Plus*

a Vid. Bellum Quinti Euangelij Hulsemanni Calvinismum irreconciliabilem Acta in Hassia inter Lutheranos & Calvinianos, b Comment. in Apocal.